

HA A GLUTÉNTARTALMÚ ÉLELMISZEREK FOGYASZTÁSA OKOZ PROBLÉMÁT

PÁCIENS TÁJÉKOZTATÓ AZ IGÉNYELHETŐ LABORATÓRIUMI VIZSGÁLATOKRÓL

A gluténtartalmú élelmiszerek fogyasztása számos panasz forrása lehet. Tájékoztatónk segít eligazodni a SYNLAB által kínált, a glutén okozta panaszok kivizsgálására használható laboratóriumi vizsgálatok között, azonban **nem helyettesíti a szakorvosi konzultációt**, melynek részét képezi a részletes kórelőzmény felvétele és a fizikális vizsgálat is. Az ételallergia és az ételintolerancia különböző fogalmak, a tejfehérje allergiát nem szabad összekeverni sem a tejcukorérzékenységgel (laktózintoleranciával), sem a tejfehérje-intoleranciával!

Fontos, hogy a szükséges diagnosztikai módszerek kijelölése, a laboratóriumi leletek értelmezése, a diéta és terápia kiválasztása mindig az adott területen jártas egészségügyi szakember (orvos, szakorvos, dietetikus) segítségével történjen meg – a diagnosztikus és terápiás erőfeszítések így lehetnek eredményesebbek!

CÖLIÁKIA, GLUTÉNSZENZITÍV ENTEROPÁTIA

A cöliákia a teljes szervezetet érintő, minden életkorban megjelenő betegség. Habár klasszikusan a kórkép emésztőszervi panaszok képében jelentkezik, a szokványostól eltérő formái is ismertek, ahol nem a gyomor-bélrendszeri tünetek dominálnak. Vérszegénység, bőrelváltozások (foltos hajhullás, pikkelysömör), pszichés zavarok, csontritkulás, véralvadási zavarok, ízületi gyulladás, izomgörcsök, meddőség vagy vetélés, másodlagos tejcukor érzékenység és még számos egyéb tünet teheti változatossá e betegség megjelenését. A cöliákia társulhat más autoimmun betegségekkel pl. pajzsmirigybetegséggel is.

A laboratóriumi kivizsgálás lépései

A cöliákiát a genetikailag fogékony embereknél a táplálékban lévő glutén és néhány hasonló molekula váltja ki az immunrendszer kóros reakciója révén. Laboratóriumi oldalról a következő vizsgálati lehetőségek állnak rendelkezésre: cöliákia szűrés (immunszerológiai tesztek), genetikai vizsgálat, gliadin/glutén specifikus IgG vizsgálata és egyéb kiegészítő vizsgálatok.

Cöliákia szűrés

Lisztérzékenység gyanúja esetén a **cöliákia szűrés nevű vizsgálatot javasoljuk**, melyben a szöveti transzglutamináz IgA és IgG elleni antitestek koncentrációját mérjük. Pozitív esetben javasoljuk az EMA IgA/IgG tesztek elvégzését is, különösen gyermekkorban. **Gluténmentes diéta alatt az autoantitestek eltűnnek, és mindkét laboratóriumi teszt negatívvá válik!**

Mikor javasolt a szerológiai vizsgálat elvégzése?

- ha a klinikai tünetek alapján felmerül a cöliákia gyanúja
- gyomor-bélrendszeri kórképek elkülönítő diagnosztikájában
- cöliakiás betegek családtagjainál
- genetikai vizsgálatnál fogékony csoportba sorolt betegek szűrővizsgálatára
- gluténmentes diéta sikerességének ellenőrzésére

Ha a cöliákia specifikus antitestek negatívak és a panaszok gluténfogyasztással összefügghetnek, további laboratóriumi vizsgálatok javasoltak gluténszenzitivitás és búzaallergia kizárására.

Genetikai vizsgálat

A szájnyalvákahártya-törletből vagy vérből végezhető genetikai vizsgálattal a HLA-géncsalád fogékonyságot jelentő fehérjemolekulákat kódoló genetikai változatainak kimutatását végezzük.

Mikor javasolt a genetikai vizsgálat?

- betegek első fokú rokonainál,
- lisztérzékenységgel gyakran társuló állapotokban (pl. autoimmun-betegségek, Down-kór, I. típusú cukorbetegség, alacsony termet),
- tünetek fennállása esetén, ha az immunszerológia kétes, vagy ellentmondás van közte és a biopszia eredménye között
- tünetek fennállása esetén, a diagnózisnak a biopszia mellőzésével történő felállítása céljából, ha a beteg tTG-IgA és EMA antitestjének títere meghaladja a normál érték 10-szeresét
- és minden más esetben, ha felmerül a lisztérzékenység gyanúja, annak kizárása céljából

A vizsgálat eredménye a **genetikai fogékonyságot** mutatja ki, segítségével becsülhető a lisztérzékenység kialakulásának **relatív kockázata**. Az HLA-típezés eredménye alapján a kockázat 6 csoportba sorolható (gyakorlatilag kizárható → nagy), ennek megfelelően klinikai tünetek fennállása esetén a diagnózis megerősítése vagy kizárása érdekében további vizsgálatokra van szükség: szerológiai (antitest) vizsgálatok, szükség esetén bélbiopszia.

Gliadin- és gluténspecifikus IgG vizsgálata

A gluténszenzitivitás diagnózisát az esetek egy részében a gliadin IgG és glutén IgG kimutatása is segíti. Ezeket a teszteket **táplálékintolerancia paneleink** tartalmazzák (Isd. külön tájékoztatónk).

Egyéb, kiegészítő vizsgálatok

A fentiekén kívül a cöliákiás betegek számára több egyéb laboratóriumi vizsgálat végzése is hasznos lehet, melyek segítenek a szervezet általános állapotának felmérésében, vagy a betegséghez társuló kóros állapotok felismerésében (pl.: vérszegénység laboratóriumi markerei, endokrinológiai és immunológiai paraméterek, alvadási tesztek stb.)

NEM CÖLIÁKIÁS GLUTÉNSZENZITIVITÁS

A kórkép jellemzője a gluténtartalmú élelmiszer fogyasztása után jelentkező panaszok, melyek nagyon hasonlítanak a cöliákiás tünetekre. Ebben a kórképben a cöliákiára jellemző autoantitestek negatívak, bélboholy-sorvadás sem alakul ki. A diagnózis felállításához minden esetben ki kell zárni a cöliákiát és a búzaliszt-allergiát.

A vizsgálatok áráiról munkatársunk tud felvilágosítást adni, vagy megtekintheti a www.synlab.hu weboldalon.